

Догляд за садом навесні

Успішне проведення робіт із захисту рослин у садах ускладнюється загущеним, часто змішаним розміщенням плодових культур, ягідників, овочевих рослин і квітів без достатньої просторової ізоляції між ними. От чому своєчасні і якісні профілактичні й фітосанітарні заходи, що включають і механічні методи, у садах так необхідні. Тут дуже важливо дотримуватись агротехніки вирощування рослин, створювати сприятливі умови для розмноження природних ворогів шкідників (ентомофагів) --- паразитичних і хижих (стосовно шкідників) рослин, комах і птахів.

При цьому краще застосовувати біологічні та народні засоби захисту, які менш токсичні для людини і бджіл, ніж пестициди. З хімічних засобів використовувати можна тільки ті препарати, які при правильному їх застосуванні, для навколишнього середовища є безпечними, але дозволяють зберегти неушкодженими рослини і врожай.

Ранньою весною на плодових деревах та ягідниках вирізають та знищують ушкоджені хворобами та шкідниками пагони та відростки. У пристовбурних колах збирають та компостують старі обпалі листя. Видаляють із саду і спалюють гнізда зимуючих шкідників: гілочки з яйцекладками кільчастого шовкопряда, павутинні гнізда білана жилкуватого. Очищають кору штампів твердою щіткою, зачищають морозобійні та цитоспоровні рани і дезінфікують їх 1%-ним розчином мідного купоросу.

Із чорної смородини видаляють та спалюють круглі роздуті бруньки, пошкоджені бруньковим кліщем, а з яблуні (в період цвітіння) – коричневі бутони, поки з них не вийшли личинки яблуневого квіткоїда. У період цвітіння ягідників виявляють, викорчовують і спалюють хворі рослини з ознаками вірусних хвороб, тому що інших методів боротьби з цими хворобами поки що не має. Після цвітіння на штампі яблуні накладають ловчі пояси, влаштовують світлові, харчові та феромонні пастки проти яблуневої плодожерки.

Механічно ведуть боротьбу з великими слимаками, що пошкоджують всі культури в саду: розкладають дошки, вологі ганчірки, куди слимаки ховаються від сонця. Потім їх збирають і кладуть в насичений розчин солі. Від сонячних опіків штамби та великі гілки дерев потрібно білити вапняною бовтанкою (на 10 л води беруть 2-3 кг гашеного вапна, 300гр. мідного купоросу та 1 кг глини). Цю роботу потрібно проводити восени до настання морозів, хоча багато мешканців району проводять побілку навесні, а це не захищає від сонячних опіків.

Біологічний метод боротьби із шкідниками саду полягає у використанні для цього їхніх ворогів: комахоїдних птахів, мікроорганізмів (бактерій, грибів), на основі яких створені мікробіологічні препарати—бітоксубацилін (100-150 мл на 10 л води при температурі 10-35 градусів Цельсія крім фази цвітіння) , дендробацилін (50-100г на 10л води), і лепідоцид (10-20г на 10л води), використовувані для боротьби з листогризучими гусеницями, попелицями, кліщами, пильщиками, агрусовою вогнівкою, яблуневою плодожеркою.

Серед великої кількості комах є не тільки шкідливі, але корисні види , які живляться не рослинами, а поїдають шкідливих комах, або паразитують на них. Сонечко двокрапкове та семикрапкове знаходить колонії попелиць та поїдає їх. Личинка сирфа перев`язаного дуже ненажерлива і поїдає протягом життя до 2000 попелиць. Ніжна голубувато-зелена золотоочка також знищує попелиць. Хижа двокрила подібна на муху ктир твердим хоботком проколює шкідника і висмоктує з нього лімфу, личинки живляться комахами, які живуть в ґрунті. Чотирьохкрила бабка швидко літає і на льоту ловить комарів, мошкар, міль та інших шкідників, личинки живуть у водоймах і живляться дрібними водними тваринками. Маленька (2,5мм) чорна комаха їздець (апантелес білановий) відкладає яйця в гусеницю білана жилкуватого і капустяного, личинка знищує гусеницю.

У природних умовах хижі комахи й паразити шкідників живуть на деревах: сосні, липі, яліні, вербі, черемшині, каліні, бузині, клені, березі. Якщо є можливість, такі дерева потрібно висаджувати на краю саду, з метою приваблення хижих комах та паразитів шкідників.

Серед корисних птахів слід відмітити сову сипуху, яка в роки масового розмноження мишей за літо 2-3 рази виводить пташенят, а при нестачі їжі -- один раз. Синиця велика за день з`їдає стільки комах, скільки важить сама. Велику кількість шкідників знищують також дятел великий барвистий та поповзень.

Синиця охоче поселяється в штучних дуплянках і ящиках з отвором 4-4,2 мм в діаметрі.

Серед корисних тварин заслуговує на увагу кажан (це не пташка), який в вечірні години в польоті знищує велику кількість шкідливих комах. Ласка знищує багато мишей, полівок, пацюків. Землерийка живиться комахами, черв`яками, слимаками і мишами. Їжак звичайний полює на гадюк, комах, гризунів та інших шкідників.

В природі є достатня кількість рослин, отруйність яких смертельна для шкідників і не впливає на здоров`я людей, тварин і корисних комах (бджіл, джмелів). Токсичність рослин-інсектицидів проявляється по максимуму в певні фази росту та розвитку. У переважній більшості вона проявляється від фази 2-3 листків до початку масового цвітіння . Друга хвиля підвищеної токсичності займає період від початку дозрівання насіння і до збирання урожаю. В кінці вегетації іде накопичення отруйних речовин в коренях, кореневищах і цибулинах, які використовуються для відварів та настоїв. В період від закінчення масового цвітіння до початку дозрівання токсичність рослин-інсектицидів мінімальна. Для приготування настоїв та відварів необхідно використовувати тільки здорові рослини - інсектициди. Робочі розчини використовують в день приготування.

Для боротьби з попелицями та кліщами використовують настій з горіхового листя. Дерев'яну або оцинковану бочку наповнюють з осені листям і заливають окропом, щільно закривають. За зиму в підвальному приміщенні листя ферментується, виходить рідкий концентрат. 1-2 літра концентрату розводять в 10л воді робочий розчин випробовують на 2-3 овочевих рослинах. Якщо через добу на цих рослинах будуть опіки –робочий розчин потрібно розбавити 3-4 літрами води, щоб зменшити концентрацію.

Від листогризучих шкідників можна приготувати відвар з чистотілу. 400-500г свіжої надземної маси чистотілу залити водою і кип'ятити під кришкою на малому вогні 20-30 хв. Остудженим, відфільтрованим розчином обприскують дерева. Обприскування повторюють через 4-5 днів. Працювати з чистотілом потрібно дуже акуратно.

Кропиву(0,8-1,0 кг), зібрану до цвітіння,, подрібнюють заливають 10 л води і настоюють 5-8 днів. Проціджують і додають5-8 л води. Використовують від попелиць.

Медяниці, попелиці і кліщі гинуть від настою коріння кінського щавелю. 250-350г коріння подрібнити і залити 10 л води. Настояти 3-4 год, процідити. Обробити рослини 2-3 рази через 3-4 дні.

Хімічний метод боротьби варто застосовувати в садах тільки тоді, коли всі інші методи виявилися малоефективними. Усі рослини протягом вегетації проходять фази, під час яких активізуються певні хвороби і шкідники. Тому проведення захисних міроприємств приурочують до певних фаз розвитку.

До розпускання бруньок, коли середньодобова температура повітря сягне +5 град. настає пора першого обприскування плодкових і ягідних насаджень. Сучасний засіб для боротьби з зимуючими стадіями шкідників—препарат «30В» (індустріальне масло)—600-800мл на 10л води. Вітчизняний препарат, покриваючи тонким шаром олійної плівки поверхню кори гілок та штамбу, він не дає дихати шкідникам, що перезимували, вони задихаються та гинуть. Не менш ефективними є препарати «Брунька» та «Чистий сад».

При масовому розпусканні бруньок треба провести обприскування вдруге (як проти шкідників, так і проти хвороб) 3%-ю бордоською рідиною, або одним із замінників, наприклад «Чемпіон» (30г\10л води), «Стробі» (20г\10л води), «Хорус» (2г\10л води). До робочого розчину фунгіцидів потрібно додати один з інсектицидів проти шкідників—«КаратеЗеон» (4г\10л води), «Альфа-Супер» (5мл\10л води), «Твікс» (20-30мл\10л води), «Актор» (1,4мл\10л води).

По рожевому бутоні (фаза утворення суцвіть) обприскують дерева проти гусені, що відроджується, листокруток,жуків довгоносиків, попелиць, несправжніх гусениць пильщиків, мінуючи молей, личинок щитівок та несправжніх щитівок, а також проти збудників хвороб. У цей період пестицидами обробляють усі сорти різних строків дозрівання всіх плодкових культур. Обприскують одним із названих препаратів: «Конфідор» (2,5г\10л води), «Матч» (10мл\10л води), «Нурел-Д» (15мл\10л води). З фунгіцидів у робочий розчин до інсектицидів потрібно додавати «Мобіл» (3г\10л води), «Скор» (2мл\10л води), «Страж» (6мл\10л води). Ці фунгіциди особливо ефективні на персику, абрикосі проти кучерявості листя.

Після цвітінняпроводять обприскування проти гусениць, які пошкоджують листя, попелиць, щитівок, медяниць, кліщів та хвороб вищевказаними препаратами.

Боротьба зі шкідниками і хворобами саду залежить від своєчасного та правильного застосування хімічних і біологічних засобів захисту рослин, але це не означає, що слід

щорічно обприскувати сад препаратами. Треба враховувати ступінь зараженості дерев шкідниками та хворобами і економічний поріг шкідливості. Не слід застосовувати хімічні засоби про всяк випадок.

Сім правил обприскування:

1. Норми витрати робочого розчину залежать від віку дерев: до п'яти років—0,5-1л\дереву, 6-10 років—2,5-3л\дереву, 11 років і старше –3-3,5л\дереву.
2. При рясних та частих опадах обприскування необхідно повторити.
3. Якщо препарат купується у роздрібній торговій мережі, необхідно вимагати чек та сертифікат якості, тому що в останні роки дуже багато неякісних підробок.
4. При проведенні обприскувань необхідно дотримуватись рекомендацій на упаковці. Зберігати готовий робочий розчин можна не більше однієї доби.
5. При обприскуванні препаратами контактної дії, які по рослині не поширюються, необхідно змочити і нижню сторону листка, де найчастіше харчуються шкідники й розвиваються хвороби.
6. Робочий розчин не повинен стікати з дерев, а має осідати у вигляді тонкого шару, що можливо створити тільки при застосуванні обприскувачів.
7. При обприскуванні не можна допускати зносу рідини й осідання її на сусідні рослини, які не підлягають обробці.
8. **За більш детальною інформацією звертайтеся за адресою : м.Чернівці,вул.Надрічна 23 Б. тел. (0372)56-33-17 (066)8436355**
9. **Смт.Кеєнц (095)-673-59-05 (096)-34-73-135 вул.Бесарабська 66**
10. **Провдний фахівець фтосанітарних процедур Чернівецької обласної фіто санітарної**

лабораторії по Дністровському району

11. Олексій Русановський